

Lausunto
13.4.2017 Dnro Metla 955/00 00 03 00/2014

Maa- ja metsätalousministeriö
Luonnonvaraosasto
Kirjaamo
kirjaamo@mmm.fi

Viite: Maa- ja metsätalousministeriön ja Luonnonvarakeskuksen tulossopimus 2015–2019, MMM 73/031/2015

Lausunto Suomen karhukannan tilasta

Luonnonvarakeskus tuottaa riista- ja kalakantojen kestävän ja monipuolisen hyödyntämisen säätelyn edellyttämät riista- ja kalakantojen arviot ja ennusteet kantojen tilasta, alueellisen ja ajallisen säätelyn edellyttämät saalistilastot sekä huolehtii kannanarvioinnin kehittämisen edellyttämästä tutkimuksesta erityisesti suurpetojen osalta.

Lausuntonaan karhukannan tilasta Luonnonvarakeskus (Luke) esittää seuraavan.

Arvio karhukannan runsaudesta ja pentutuotosta pohjautuu petoyhdyshenkilöiden vuonna 2016 kirjaamiin havaintoihin. Arviossa keskitytään pentuehavaintoihin, joista 58 % oli varmistettu jälkimittauksin. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 43 %. Karhuhavaintojen lukumäärä (12 398 kpl) oli suurempi kuin vuonna 2015 (11 426 kpl). Pentuehavaintojen määrä oli samaa suuruusluokkaa kuin vuonna 2015, pienempi kuin vuonna 2014, mutta suurempi kuin vuosina 2012 ja 2013 (2016: 1 038 kpl, 2015: 1 090 kpl, 2014: 1 216 kpl, 2013: 794 kpl ja 2012: 964 kpl). Havaintojen lukumäärien vaihteluihin voivat vaikuttaa eläinten lukumäärän muutosten ohella petoyhdyshenkilöiden ja kansalaisten aktiivisuus.

Pentuehavainnoista arvioidaan erillisten pentueiden lukumäärä. Tärkeimpiä kriteereitä ovat pentujen lukumäärä, havaintojen keskinäiset etäisyydet ja emon etutassun leveydet. Erillisiä pentueita arvioitiin olleen 187–216, mikä on 13 % enemmän kuin edellisenä vuonna (163–187) (kuva 1). Karhujen kokonaisuksilömäärän arvioidaan ennen vuoden 2017 metsästyskautta olevan 1 980–2 100 yksilöä (taulukko 1).

Suomen karhukanta on runsastunut verrattuna edellisen vuoden vastaavaan arvioon. Yksilömäärissä tapahtui kasvua etenkin itäisessä Suomessa. Vakiintuneen kannan hoitoalueella ja varsinkin levittäytymisvyöhykkeellä karhujen lukumäärä näyttää olevan myös runsastumassa.

Karhujen lukumäärä runsastui selvimmin Oulun, Pohjois-Hämeen, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan riistakeskusten alueilla. Merkkejä määrrien vähentymisestä oli Pohjanmaan ja Kaakkois-Suomen riistakeskusten aluetoimistojen alueilla (kuva 2).

Poronhoitoalueen aineisto on ilmeisen vajavainen. Saadun niukan havaintotiedon perusteella karhujen lukumäärä pysynyt lähes ennallaan vuoteen 2015 verrattuna. Pieni havaintoaineisto juontuu suurelta osin havainnoitsijaverkoston harvuudesta. Poronhoitoalueen kanta-arvioon liittyykin muuta maata enemmän epävarmuustekijöitä. Poronhoitoalueen karhukanta on yksittäisten karhuhavaintojen perusteella runsain itäisen valtakunnan rajan tuntumassa.

Suomen karhukannan on arvioitu kestävän 12 %:n suuruista pyyntiverotusta ilman kannan pienenemistä.

Yksikönjohtaja

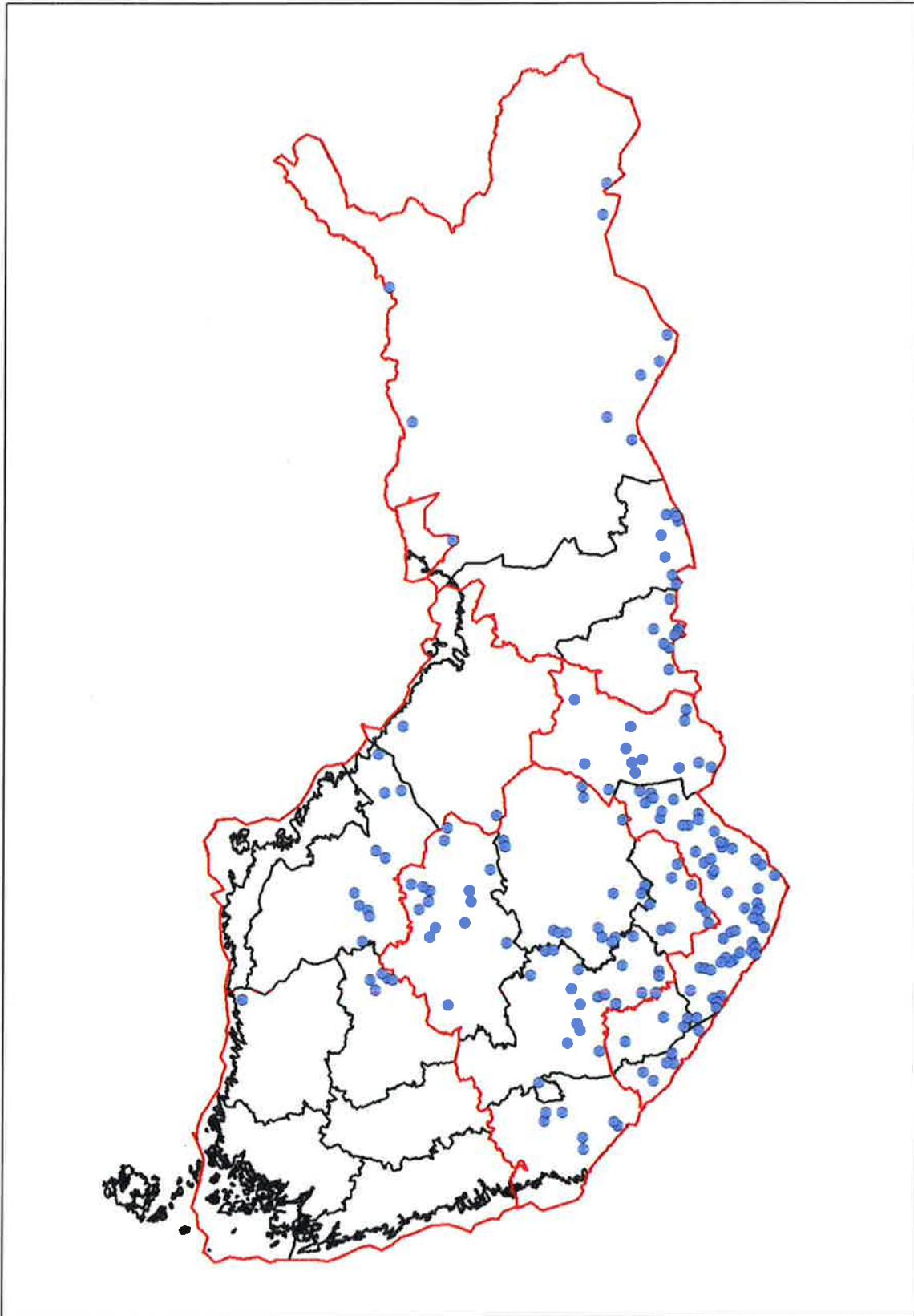
Markku Järvenpää

Taulukko 1. Karhukannan pentutuotto 2016 ja arvio vuoden 2017 yhtä vuotta vanhempien karhujen määrästä ennen metsästyskautta ja pentutuotosta. Arvion mukaan karhujen kokonaismäärä oli 1 980–2 100 yksilöä.

Riistakeskus	Pentueet/pennut 2016	Vuotta van- hempia ennen metsästys- kautta 2017	Arvioitu pentutuotto 2017
Etelä-Häme	0/0	8–15	0
Etelä-Savo	24–26/37–45	200–220	40
Kainuu	21–23/37–45	175–200	35
joista poronhoito- alueen ulkopuolella	13/20	110–125	20
Keski-Suomi	15–17/20–30	115–125	30
Kaakkois-Suomi	13–15/25–35	100–120	30
Lappi	10–20/16–35	150–200**	35
Oulu	10–12/18–25	80–100	20
joista poronhoito- alueen ulkopuolella	2/2	15–25	5
Pohjanmaa	10–12/15–30	80–100	20
Pohjois-Häme	5/10	40–50	10
Pohjois-Karjala	62–67/113–130	500–540	120
Pohjois-Savo	16–18/23–35	130–150	30
Rannikko-Pohjanmaa	0/2	8–15	2
Satakunta	1/2	8–15	2
Uusimaa	0/0	3–5	0
Varsinais-Suomi	0/0	3–5	0
Koko maa	187–216	1 600–1730*	374
Kannanhoitoalueet			
Poronhoitoalue	25–32/48–55	250–320**	60
Vakiintuneen kannan hoitoalue	77–85/140–170	630–700	156
Levittäytymisvyöhyke	66–73/100–150	560–625	108
Kehittyvän kannan hoitoalue	19–26/30–49	160–220	50

* vaihteluvälin raja-arvot pyöristetty lähimpään kymmeneen; yläraja vaihteluvälin keskiarvojen summa

**arvio ottaa huomioon puutteet aineiston kattavuudessa

Kuva 1. Karhupentueet vuonna 2016.

Liite 1

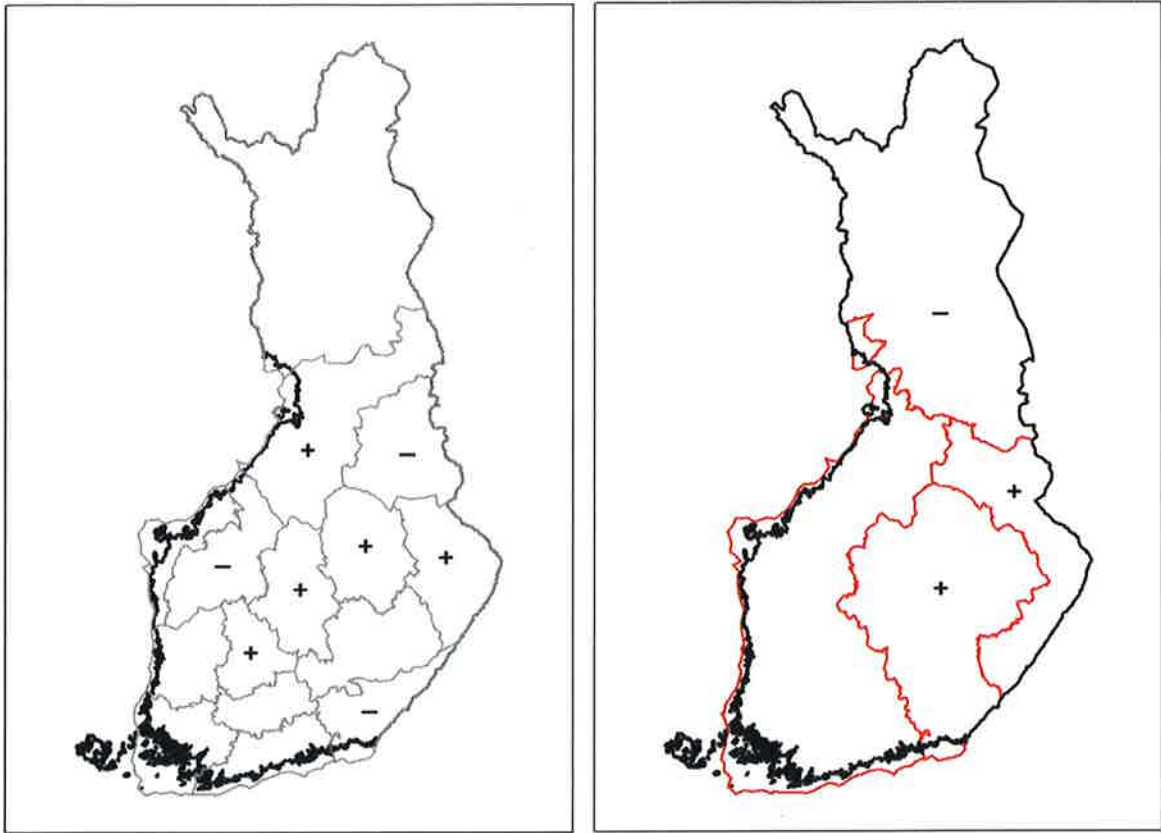
Pentueiden arvioitu lukumäärä vuosina 2012-2016

Arvioituun pentuemäärään vaikuttavat sekä muutokset karhukannassa että havaintoaineiston kattavuus. Karhu on hitaasti lisääntyvä eläinlaji, minkä takia karhujen lukumäärissä ei muutaman vuoden aikajänteellä tavallisesti tapahdu olennaisia muutoksia ilman voimakasta metsästyspainetta. Taulukossa 1 on riistakeskusalueittain arvioitu pentuemäärä ja arvioidun pentuemäärän keskiarvo vuosilta 2012-2016. Suuret poikkeamat keskiarvosta liittynevät ainakin osittain kyseisen vuoden tavanomaisesta eroavaan kattavuuteen havaintoaineistossa.

Taulukko 1. Karhukanta laskettuna käyttäen vuosien 2014-2016 pentueiden lukumäärien keskiarvot. Arviossa aikuiset ja pennut on eroteltuna riistakeskusten aluetoimistojen mukaan.

Riistakeskus	Pentueet 2012	Pentueet 2013	Pentueet 2014	Pentueet 2015	Pentueet 2016	Keskiarvo	Kanta ennen metsästyskautta 2017 (lkm)
Etelä-Häme	0	0	0	0	0	0,0	8
Etelä-Savo	22	15	15	23	24	19,8	200
Kainuu	15	13	14	25	21	17,6	180
Keski-Suomi	24	13	15	13	15	16,0	160
Kaakkois-Suomi	18	20	17	16	13	16,8	170
Lappi	10	12	12	11	10	11,0	185*
Oulu	6	5	9	7	10	7,4	75
Pohjanmaa	12	9	15	16	10	12,4	125
Pohjois-Häme	3	3	5	2	5	3,6	35
Pohjois-Karjala	30	34	29	40	62	39,0	390
Pohjois-Savo	2	6	3	8	16	7,0	70
Rannikko-Pohjanmaa	0	1	0	1	0	0,4	10
Satakunta	1	1	0	1	1	0,8	10
Uusimaa	0	0	0	0	0	0,0	5
Varsinais-Suomi	0	0	0	0	0	0,0	5
Koko maa	143	132	134	163	187	151,8	1628
Poronhoitoalue	19	22	23	27	25	23,2	
Vaki kha	49	52	50	66	77	58,8	
Levi kha	56	43	38	48	66	50,2	
Kehi kha	19	15	23	22	19	19,6	

* arvio ottaa huomioon puutteet aineiston kattavuudessa

Kuva 2. Karhujen arvioidun lukumäärän muutos vuodesta 2015 vuoteen 2016 riistakeskusten alue-
toimistojen alueilla sekä karhukannanhoitoalueilla. Mahdollisen muutoksen suunta ilmoitettu plussina
ja miinusina, vertailu lasuntoon 18.4 2016, Luke 911/00 04 05/2016.